

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान सेवा आयोग
 प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, प्रशासन सहायक पद, ६ तहको
 आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
 एवं परीक्षा योजना

१. प्रथम चरण : – लिखित परीक्षा					पूर्णाङ्क :- २००		
पत्र	विषय/खण्ड	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान तथा सार्वजनिक प्रशासन	१००	४०	बहुवैकल्पिक		२५ प्रश्न X २ अङ्क	२.०० घण्टा
				वस्तुगत		५ प्रश्न X १० अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	छोटो उत्तर लामो उत्तर	८ प्रश्न X ५ अङ्क ६ प्रश्न X १० अङ्क	३ घण्टा
२. द्वितीय चरण : – अन्तर्वार्ता							
विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली			समय	
अन्तर्वार्ता	३०	-	मौखिक				

द्रष्टव्य :

- यो परीक्षा योजनालाई प्रथम चरण (लिखित परीक्षा) र द्वितीय चरण (अन्तर्वार्ता) गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०७८/१०/१७

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान सेवा आयोग
प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, प्रशासन सहायक पद, ६ तहको
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम पत्र :- सामान्य ज्ञान तथा सार्वजनिक प्रशासन

खण्ड (A): 50 Marks

1. सामान्य ज्ञान

- 1.1 नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, सामाजिक, आर्थिक र सांस्कृतिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.2 नेपालको प्राचीन इतिहास (लिच्छविकाल र मल्लकाल) र आधुनिक इतिहास (नेपालको एकीकरण देखि हालसम्म) को राजनीतिक घटनाक्रम, सामाजिक आर्थिक अवस्था
- 1.3 नेपालमा प्रचलित प्रमुख धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, कला र साहित्य
- 1.4 नेपालको आर्थिक अवस्था: विकासका पूर्वाधारहरू (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत), विकास योजना, स्रोत/साधनहरूको परिचालन, वृद्धि, विकास तथा रोजगार सम्बन्धी सवाल/विषयहरू
- 1.5 पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान सम्बन्धी जानकारी
- 1.6 नेपालमा संवैधानिक विकास र नेपालको वर्तमान संविधान
- 1.7 लोकतन्त्र, समावेशीकरण, कानुनी राज्य र मानव अधिकार
- 1.8 सूचनाको हक, पारदर्शिता र सार्वजनिक निकायको उत्तरदायित्व
- 1.9 राष्ट्रिय सुरक्षा व्यवस्थापन : अवधारणा, क्षेत्र र नेपालमा राष्ट्रिय सुरक्षाका विद्यमान प्रावधानहरू
- 1.10 बहुस्तरीय शासन र नेपाल : अनौपचारिक शासन, नागरिक समाजको शासन, स्थानीय शासन, सहकारीतामूलक शासन, व्यावसायिक शासन र संयुक्त राष्ट्रसंघ

खण्ड (B): 50 Marks

2. सार्वजनिक प्रशासन

- 2.1 सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र र चूनौतीहरू
- 2.2 प्रशासनिक विधिहरू (कार्य विश्लेषण, कार्य विवरण, कार्य मूल्याङ्कन, कार्य विस्तृतिकरण, कार्य ढाँचा, संगठन तथा व्यवस्थापन पद्धति)
- 2.3 सार्वजनिक प्रशासनको संचालन विधिहरू
 - 2.3.1 समन्वय : अर्थ, महत्व र समन्वयका तरिकाहरू
 - 2.3.2 अधिकार प्रत्यायोजन र अधिकार निक्षेपण
 - 2.3.3 सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्यांकन
- 2.4 सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन प्रशासनको भूमिका
- 2.5 सार्वजनिक प्रशासनमा निर्णय लिने प्रक्रिया
- 2.6 कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू: नियुक्ति, बढुवा, तलब सुविधा, सुपरिवेक्षण, बृत्ति विकास, कार्यक्षमता मूल्यांकन र अवकाश
- 2.7 सार्वजनिक प्रशासनमा जनशक्तिको स्थान, उत्प्रेरणा, गुनासो समाधान, नेतृत्व शैली, व्यावसायिक स्वास्थ्य तथा सुरक्षा, व्यावसायिकता, नैतिकता, आचरण र अनुशासन, पुरस्कार र दण्ड/सजाय सम्बन्धी व्यवस्था
- 2.8 संगठनको परिचय, स्वरूप तथा संगठन गठनका आधारहरू
- 2.9 संगठनका सिद्धान्तहरू (आदेशको एकात्मकता, नियन्त्रणको सिमा, पदशोपान) र नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रमा त्यसको प्रयोग
- 2.10 संगठनका केही प्रमुख पक्षहरू: संगठनात्मक व्यवहार, समूह गतिशीलता र समूहगत कार्य

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान सेवा आयोग
प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, प्रशासन सहायक पद, ६ तहको
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र :- सेवा सम्बन्धी

खण्ड (A): 50 Marks

१. व्यवस्थापन

- १.१ व्यवस्थापनको अवधारणा र आधारभूत सिद्धान्तहरू
- १.२ कुशल व्यवस्थापकका कार्य र गुणहरू
- १.३ व्यवस्थापकीय सीप र शैलीहरू
- १.४ व्यवस्थापनका विभिन्न प्रकार (सहभागितामूलक, नियन्त्रणात्मक)
- १.५ मानव श्रोत व्यवस्थापन : प्राप्ति, विकास, उपयोग र सम्भार
- १.६ व्यवस्थापनका केही प्रमुख पक्षहरू (द्वन्द्व व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, समय व्यवस्थापन, दैवी प्रकोप व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन र परिवर्तन व्यवस्थापन)
- १.७ सार्वजनिक संस्थानहरूको व्यवस्थापन
- १.८ श्रमिक संगठन (Trade Union) र सामुहिक सौदावादी (Collective Bargaining)
- १.९ नेपालका सार्वजनिक संस्थानहरूको स्थापनाको उद्देश्य, विद्यमान अवस्था, सम्भावना र चुनौतीहरू
- १.१० पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको विद्यमान अवस्था, सम्भावना र चुनौतीहरू

२. प्रशासकीय व्यवस्थापनका विधि र तौरतरिका तथा नेपालमा तिनको प्रयोग

- ३.१ व्यवस्थापन परीक्षण
- ३.२ नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा नेतृत्वको प्रकार, प्रवृत्ति र यसको भूमिका
- ३.३ सार्वजनिक सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता र नागरिक बडापत्रको व्यवहारिक पक्ष
- ३.४ प्रशासकीय व्यवस्थापनमा नागरिकको सहभागिता एवं नागरिक समाजसँगको सहकार्य र साभेदारी निर्माण
- ३.५ कार्यालय व्यवस्थापन र कार्यविधि
- ३.६ मस्यौदा लेखन सम्बन्धी सीप

खण्ड (B): 50 Marks

३. लेखा र लेखा प्रणाली

- ३.१ लेखाको अवधारणा, आधारभूत तत्व, उद्देश्य र महत्व
- ३.२ सरकारी लेखा प्रणालीको सिद्धान्तहरू र नेपालमा यसको प्रयोग
- ३.३ लेखापरिक्षणको अवधारण तथा आधारभूत सिद्धान्त, प्रकार, महत्व एवं उपादेयता
- ३.४ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक लेखा परिक्षण तथा अन्तिम लेखा परिक्षण
- ३.५ आर्थिक अनुशासन र वित्तीय व्यवस्थापन र लेखापरिक्षण
- ३.६ सार्वजनिक जवाफदेहीको अवधारणा र त्यसको प्रयोग
- ३.७ बेरुजु र बेरुजु फल्लयौट सम्बन्धी व्यवस्था

४. आर्थिक प्रशासन र अनुसन्धान विधि

- ४.१ आर्थिक प्रशासनको अर्थ, क्षेत्र, प्रमुख कार्यहरू र महत्व
- ४.२ आर्थिक प्रशासनसंग संलग्न निकाय : (नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालय, केन्द्रिय तथा कार्य संचालन स्तरका कार्यालयहरू)
- ४.३ बजेटका सिद्धान्त, महत्व, नेपालको सरकारी बजेट प्रणालीको विकास, बजेट तर्जुमाको वर्तमान व्यवस्था, कार्यान्वयन, मूल्याङ्कन प्रक्रिया र बजेट चक्र

५. ऐन, नियम र नीतिहरू

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान सेवा आयोग
प्रशासन सेवा, सामान्य प्रशासन समूह, प्रशासन सहायक पद, ६ तहको
आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ५.१ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान ऐन, २०६४
- ५.२ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको कर्मचारी सेवाका शर्त र सुविधा सम्बन्धी नियमावली, २०६७
- ५.३ पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६७
- ५.४ पाटन अस्पताल संचालन विनियमावली, २०६७
- ५.५ नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ र स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५
- ५.६ नेपाल मेडिकल काउन्सिल ऐन, २०२० र नियमावली
- ५.७ नेपाल नर्सिङ परिषद् ऐन, २०५२
- ५.८ नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी परिषद् ऐन, २०५३
- ५.९ चालु आवधिक योजनामा स्वास्थ्य नीति सम्बन्धी जानकारी
- ५.१० नेपाल सरकारको स्वास्थ्य योजना तथा रणनीति